

Урок 4

Бог Ревний і Милосердний

Вступ:

- Вітаю вас, шановні друзі, ми продовжуємо досліджувати уроки СШ про *Божу любов...*
- Минулого разу на уроці ми говорили про *особливу* Божу любов – *любов Завіту*.

Питання 1: Чому ця любов особлива?

- Тому, що Завіт особливий!

Питання 2: А чим особливий Божий Завіт з людиною?

- На попередній зустрічі ми неодноразово підкреслювали особливість Божого Завіту: *його основою є Жертва Христа*.
- *«Жертва Христа як викуп за гріх – велика істина, з якою нерозривно пов'язані всі інші істини. Аби правильно зрозуміти й гідно оцінити кожну істину Слова Божого від Буття до Об'явлення, її необхідно дослідити у світлі, що струменіє з Голгофського хреста»* (СЄ, 315).

Питання 3: І навіть сьогоднішній урок?

- Навіть сьогоднішній урок ми будемо розглядати у світлі Голгофи. І будемо здивовані, як тісно вони переплітаються.
- Сьогодні ми знову відкриємо для себе нові якості дивовижної Божої «завітної» любові.

Питання 4: Який же заголовок даного уроку?

Бог Ревний і Милосердний
Пам'ятковий текст – Ісаї 49:15

II. Основна частина

Додатки до рубрики: Більш ніж материнська любов (неділя)

- Стояла гарна, тепла весна... Я займалася в садку своїми улюбленими квітами. А наш первенець чотирьохрічний Костик бавився неподалік...

- Я так захопилася своїм хобі, що зовсім забула про сина... Через деякий час я помітила, що його немає поблизу...
- Почала кликати, шукати, бігати по сусідах – даремно... Син пропав. А внизу, під горою, на котрій стояв наш будинок, протікала гірська річка...
- Я впала на коліна і благала Господа про допомогу. І тут у свідомості постала вчорашня картина:
- Ми втрюх із чоловіком відвідували одну сестру з нашої громади. Неподалік від її дому екскаватор ковшем копав яму.
- Син так захопився цим видовищем, що ніяк не хотів іти додому. Внутрішній голос мені наказав: Біжи туди!
- І я побігла через усе місто, через зашумілі машинами вулиці... І ще здалеку побачила зелену курточку й світлий беретик мого синочка...

Питання 1: *Забула мама свою дитину? Забула... А Господь?*

- А Він не забув... Він провів дитя по місточку через гірську річку, через постійний рух на вулицях...
- І хоч син вже не був немовлям, але від скількох небезпек уберегли його Божі руки!

Питання 2: *Чому Господь порівнює Свою любов із материнською любов'ю, хоч, як бачимо, любов неньки недосконала?*

- В ідеалі, на землі не існує більшої любові, ніж материнська! В біблійній мові навіть є спеціальне слово *рахам*, котре походить від того ж кореня, що і слово *утроба*, *материнське лоно*. Воно означає особливу, материнську любов.
- Саме це слово вжите у Пам'ятковому вірші до сьогоднішнього уроку. Словом *рахам* Господь змальовує Свою унікальну любов до людини.

Питання 3: *Як глибоко сягає Божественна «рахам»? Єрем. 31:20 (Огієнко) Що означає вислів Господа «за нього хвилюється нутро Моє»?...*

- Дитина твориться в утробі матері і є частиною материнського тіла. Ось чому материнська любов включає в себе навіть внутрішні фізіологічні відчуття.
- Так кожна людина в особливому сенсі є частиною Божого Єства по праву творіння. І Господь *внутрішньо* відчуває кожну Свою дитину.

Питання 4: *Прочитаємо ще раз Пам'ятковий вірш Ісаї 49:15. Як ви вважаєте, це добровільна / безумовна любов, котрою Бог любить всіх людей? Чи це особлива любов Завіту?*

- Любов Завіту...

Питання 5: *Чим ми можемо довести, що це Божя любов Завіту? Читаємо наступний текст 16.*

- Ось вершина Божої «завітної» любові – Голгофа... Бог добровільно простяг Свої руки на хресті...

- І дозволив, щоб на Його долонях цвяхами вигравірували імена тих, хто вступив з Ним у Завіт.

Питання 6: *А якби на всьому білому світі в цей Завіт вступила тільки одна людина, що було б?*

- На долонях Христа було б тільки це одне ім'я... І тільки за це одне ім'я Він перетерпів би муки Голгофи.

- Бо це Його дитина не лише по праву *Творіння*, але й по праву *Викуплення*.

Питання 7: *Ми розуміємо, яку ціну виставив Господь кожному з нас? І як довго наші імена буде носити Бог на Своїх долонях?*

- Усю вічність будуть зберігатися відцвяхні рани Ісуса ... Це єдина пам'ятка, котра всю вічність буде нагадувати ціну нашого Викуплення.

Додатки до рубрики: Неймовірна любов (понеділок)

Другою по силі земною любов'ю є любов батька... Вже знайома нам книга пророка Осії гарно представляє саме таку батьківську любов.

Питання 1: *Читаємо про неї в Осії 11:3. Ми помічаємо, як тут відзначені саме батьківські функції тата?*

- Не знаю, як у кого, але переважно тато вчить дитя ходити... Мама боїться, що воно впаде, вдариться, буде плакати..

- Тато більш мужній. А на плечах носить дітей виключно тато, правда ж, мами?

- Ось чому для гармонійного розвитку дитини потрібні і тато, і мама. Божя любов поєднує в собі і материнську ніжність і батьківську мужність.

- Проте, коли Господь хоче виразити особливо глибокі Свої почуття, Він все-таки вдається до образу матері.

Питання 2: Як це яскраво представлено в тексті 4 (СП).

- Тут Господь використовує образ, котрий характерний тільки для материнства – годування дитини грудьми...
- Мати, нахилившись над немовлям, притуляється до його щічки і годує своїм молоком. Немає сильнішого образу близькості й ніжності Господньої любові.

Питання 3: Дуже сильні почуття Господа передає і текст 8 (СП). Ми коли-небудь відчували щось подібне?

- *Моє серце перевертається в Мені...* Тут вжите давньоєврейське дієслово *гафак*. Найглибше такий *гафак* переживає і відчуває саме матір.

Питання 4: Пам'ятаємо, який перший тест на мудрість здав Соломон? 1Цар. 3:26

- Дві матері з немовлятами... Одна з них точно забула своє немовля... Це дивує... Мати вночі чує кожний подих і порух, кректання свого немовляти!
- Але заснути так, щоб задушити власну дитину... А потім сказати про живе немовля: *Розтинайте!* Важко зрозуміти таку матір...

Питання 5: А що сказано про реакцію другої матері?

- *Запалилася любов її* (Огієнко). *Її серце здригнулось від жалю* (СП). *Гафак...* Те саме слово, що й у виразі Господа: *Перевернулося серце Моє!*
- Рідко, але щось подібне може відчути не лише жінка-мати, але також і деякі особливо чутливі чоловіки...

Питання 6: Прочитаємо Бут. 43:30.

- Йосиф також відчув *гафак*, побачивши після довгих років розлуки свого єдиного рідного і по батькові, і по матері брата...
- Так любить Бог... Ось із таким *перевернутим серцем* Він мусить залишати тих, хто вперто відкидає Його любов...
- Зауважмо, що всі ці найсильніші картини Божої любові представлені

Питання 7: В якому Завіті?

- У Старому Завіті! В тому Завіті, котрий, нажаль, багатьма християнами відкидається...
- Бо в цій частині Біблії вони не бачать Божої любові. Більше того, вони твердять, що в Старому Завіті зображений «жорстокий Бог»...
- Слава Господу, що дані уроки СШ переконливо заперечують подібні поняття.

Додатки до рубрики: Співчуття Ісуса (вівторок)

- Уважний читач Святого Письма ніколи не протиставить любов Новозавітного Ісуса любові Старозавітного Бога...
- Він розумітиме, що Це любов Однієї і Тієї ж Самої Особи. Навіть образи цієї любові в Євангеліях ті самі, що й у Писаннях Старого Завіту!

Питання 1: Прочитаємо лише деякі із багатьох подібних текстів з Євангелія від Матвія 9:36; 14:14; 20:34.

- Тут вжите грецьке слово *спланхні́дзомай* – змилосерджуватися. Воно походить від слова *спланхна*.
- Котре буквально означає *внутрішні органи тіла*, тобто *нутроці*. Новозавітне *спланхні́дзомай* – це той самий стародавній *гафак* – *перевертання серця*.
- І ми ніколи б не зрозуміли, що відчував Ісус, дивлячись на страждання людей, якби не старозавітний образ матері, дитя котрої мало бути розтяте...

Питання 2: Подивимося на ще один приклад, який покаже, що без Старого Завіту ми не зможемо належно оцінювати Божу «завітну» любов.

- На попередньому уроці ми досліджували *Притчу про блудного сина*...
- Ця притча відкриває особливу грань Божої любові.
- Вона яскраво засяяла тільки в Новому Завіті...

Питання 3: Що це за грань? Филп. 2:7

- *Безмежне приниження*... «Його любов до людини робила Його здатним охоче приймати будь-яке приниження гідності та зносити будь-яку образу» (СЗ, 398 [499-500]).

Питання 4: Чи ми можемо згадати, як це приниження відкривається в Притчі про блудного сина?

- Батько *побіг* назустріч синові... Щоб побігти, жителям Сходу потрібно було підняти вище довгий одяг... А це означає оголені ноги. А це приниження, ганьба .

Питання 5: Яке перше приниження Сина Божого відзначене у Филп. 2:7?

- «Ми не можемо уявити той ступінь приниження, якому Він [Христос] піддав Себе, прийнявши нашу *людську природу*» (1ВВ, 407).

- «Цар слави надзвичайно принизив Себе, прийнявши людську подобу. Ангели, які були свідками Його слави в небесних оселях... були приголомшені, побачивши свого Божественного Володаря в такому великому приниженні» (РЧ. Мараната. 2025 рік. 3 січня).

Питання 6: *Але чи можна належно оцінити глибину Христового приниження в Новому Завіті, не побачивши, Ким Він був у Старому? ...*

- Старий Завіт відкриває страшну велич Сина Божого – Творця, Законодавця, Владика Всесвіту.

- І Ця Велична Особистість умістився в тільце Немовляти, в яслах у стайні... Втілення було лише початком Його жертвовного шляху (див. БВ, 30 [48-49]).

Питання 7: *Чи оцінив Божий народ саможертвовну любов Ісуса? Луки 19:41, 42; Матв. 23:37*

- У Старому Завіті Господь сказав: *Перевернулося серце Моє... У Новому Він плакав... Всі ресурси Неба були вичерпані...*

- А серця переважної більшості Божого народу залишалися, як камінь. Для них Безмежна Божа любов вже нічого не могла зробити.

Додатки до рубрики: Ревний Бог (середа / четвер)

- Тепер ми підійшли до ще однієї вражаючої грані Божої «завітної» любові.

Питання 1: *Читаємо Втор. 4:24 (СП). Ця риса Божої любові настільки важлива, що про неї Господь нагадує навіть у II Заповіді. Вих. 20:4, 5*

- Мова, котрою Святе Письмо зображує любов Божу, є *асоціативною*. Тобто, ця мова викликає в нас асоціації з якимись подіями або явищами нашого життя.

- Ми це вже помітили, коли порівнювали любов Божу з любов'ю матері і батька. Знак рівності не можна поставити між ними. Але є певна подібність.

- Є певні асоціації.

Питання 2: *Тому, щоб краще зрозуміти ревність Божої любові, до яких асоціацій людського життя нам найкраще звернутися?*

- До сімейного життя й до шлюбних *ревнощів*.

Питання 3: *Як ви вважаєте, ревності в сім'ї – це позитивне явище, чи негативне?*

- Подивимося спочатку на значення слів *ревності, ревнувати, ревнивий*. Навіть слова *ревний* і *зздрісний* також іноді містять у собі значення *ревності*.
- Тому в перекладі Огієнка вжите слово *зздрісний* у значенні *ревнивий*.

Питання 4: *Отже, які значення слова «ревності» дають словники?*

- «Сліпа, пристрасна *недовіра*, болючий *сумнів* у чиемусь коханні або вірності» (В. Даль).
- «Нестерпний, болючий *сумнів* у вірності, любові когось» (С. Ожегов).
- «*Сумнів* у вірності, коханні, *підозра* в зраді подружжя» (СУМ).

Питання 5: *А яке значення слова «ревності», «ревнивий» дає Святе Письмо?*

- Давньоєврейське слово *ревнивий* – *канна*, походить від слова *кіна*, що означає буквально: *темно-червоний*. Бо лице ревнивця найчастіше такого кольору (див. Теологічний енциклопедичний словник)...
- Давньогрецьке слово *дзелос* – *ревності, заздрість*, походить від *дзео* – *кипіти*. *Ревнувати* означає *кипіти*.

Питання 6: *Виходячи з цих означень, що ми можемо сказати про ревності / ревність?*

- Це негативне явище в подружжі... Найчастіше ревності виявляються особами егоїстичними, владними, нестриманими.

Питання 7: *Чи ми знаємо, як розв'язувалася проблема ревності в стародавньому Ізраїлі? Чис. 5:17, 18, 23, 26. Як вам така процедура?*

- Думаю, що цей жахливий ритуал, котрий мала пройти дружина, приводив до тям ревнивця і примушував подружжя шукати інший шлях...
- Ось чому ми ні одного разу не читаємо, щоб проблема ревності в Ізраїлі вирішувалася в такий спосіб – *гіркою водою*.

Питання 8: *Як же розуміти вираз «ревнивий Бог»? Що лежить в основі Божої ревності? Якова 4:4, 5 (СП)*

- Звичайно, не сумнів, не підозра, не владолюбство, а виключно любов... Ревність Господа абсолютно виключає Його Особистісні мотиви.
- Звернемо увагу, до кого звертається апостол Яків. До духовних *перелюбників*, котрі і Бога не лишують, але люблять і світ...

- Ось як звучить останній вираз 5-го вірша в оригіналі: *«До ревности тужить / переслідує з любов'ю Дух, Котрого Бог оселив у нас».*
- Головний мотив Божої ревності до Свого народу – безмежна відданість і розуміння, що ніхто й ніколи не дасть їм того, що дасть Яхве...
- Всіляке інше захоплення, інше кохання призведе до деградації та загибелі.

Питання 9: Прочитаємо 2Кор. 11:2. Яке світло проливає цей текст на суть Божественних ревности?

- Ми нещодавно досліджували Євангеліє від Івана. І там зустрічали гарний образ друга жениха...
- Апостол Павло був таким дружбою Ісуса. Він намагався зробити все зі свого боку, щоб наречена Ісуса – Церква зберегла свою вірність Нареченому.

Питання 10: Яким шляхом Господь намагався розв'язати проблеми невірності Своєї духовної дружини – Церкви? Осії 2:16

- Цим шляхом пішов пророк Осія. Ми вже згадували про це. Пророк розумів, що примусово коханим не будеш...
- Любов викликається тільки любов'ю... Тому він не давав пити своїй зрадливій дружині «гірку воду», змішану зі землею... Він *намножував* любов...
- І Бог *намножує* Свою любов. Він ніколи й нікому не нав'язує ні Себе, ні Своєї любові.

Питання 11: Пригадаємо, коли багато учнів Ісуса відійшли від Нього, яке питання Він поставив 12-ти апостолам?

- Чи й ви не хочете відійти? Ось чому Господь *намножував*, і *намножував* Свою любов до невірного народу...

Питання 12: До якої межі?

- Поки Його «зрадлива дружина» – Ізраїль – не віддала свого Коханого на розп'яття...

III. Закінчення:

- Господь вишукує найсильніші образи й картини, щоб донести до нас, якою любов'ю Він нас кохає.
- Премудрий Соломон знайшов вражаючі порівняння: «Бо сильне кохання, як *смерть*, ревности непереможні, немов той *шеол*» (Пісня 8:6).

- Але якими картинами, якими асоціаціями можна змалювати любов Божу, явлену на хресті?
- Можна сказати лише одне: «Помираючи, Христос виявив до людини любов, *сильнішу за смерть*» (ІВ, 191 [223-224]), і навіть *другу смерть*.